

Regionfullmäktige

Svar på interpellation från Mikael Ekvall, Vänsterpartiet – Vården för patienter med psykiskt trauma behöver uppgraderas

I en interpellation från Mikael Ekvall, Vänsterpartiet, ställs frågorna:

- Är den politiska ledningen tillfredsställd med hur vården fungerar i vår egen region för patienter som drabbats av psykiska trauman?
- Om svaret på ovanstående fråga är nej, vilka åtgärder planerar ni för att förbättra vården inom detta område och inom vilken tidsram kan man förvänta sig att detta ska ske?

Sammanfattning och svar

Människor som utsätts för svåra livshändelser och trauman kan uppvisa många olika negativa reaktioner. För de flesta avklingar dessa reaktioner spontant utan långsiktiga konsekvenser. En del kan dock få svårigheter att återhämta sig och kan i vissa fall utveckla mer kroniska störningar. En av de vanligaste av dessa är posttraumatiskt stressyndrom, PTSD. Multipla trauman och långvarig interpersonell traumatisering, framförallt under uppväxtåren, har visat sig innebära en ökad risk, inte bara för så kallad enkel PTSD utan också för mer komplexa former av syndromet.

En vårdriktlinje är framtagen och är en del av Region Jönköpings läns Kliniska Programområden vilka syftar till att säkra en jämlik och resurseffektiv vård. Det innehåller riktlinjer för diagnostik och behandling av traumarelaterade psykiska sjukdomstillstånd/syndrom hos vuxna, mer specifikt akut stressyndrom (ASD), posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) samt komplext posttraumatiskt stressyndrom (CPTSD).

[Vårdriktlinje för PTSD och andra traumarelaterade psykiska störningar, vuxenpsykiatri-Folkhälsa och sjukvård \(rjl.se\)](#)

Utifrån vårdriktlinjen finns en tydlig ansvarsfördelning mellan primärvårdens uppgifter och specialistpsykiatrians ansvar. Detta ligger helt i linje med det nationella Vård och Insatsprogrammet (VIP) Depression och ångest, i vilket det framgår att PTSD är en gemensam uppgift för både primärvården och specialistpsykiatrien.

Ofta söker personen hjälp för andra besvär än den oroande traumabakgrunden. Den drabbade kan ibland söka för ångestsymtom eller sömnsvårigheter, senare kanske för atypiska depressioner eller psykosomatiska besvär. Obehandlad PTSD kan påverka en person under mycket lång tid. Dessa tillstånd behöver därför upptäckas tidigt för att undvika en ökad symtombelastning och som en del av det preventiva arbetet. En korrekt ställd diagnos möjliggör ett bemötande inom vården som ökar patientens förståelse och upplevelsen av hanterbarhet.

Det finns goda möjligheter att behandla traumatiserade personer inom primärvården, men med tanke på risken för framtida psykisk ohälsa, suicidalitet och risk för utveckling av missbruk eller läkemedelsberoende, är det viktigt med ett nära samarbete mellan primärvård och den specialistpsykiatriska öppenvården.

Tillgängligheten till behandling av trauma inom den specialiserade psykiatriska vården kan alltså förbättras, men flera åtgärder har vidtagits samt pågår för att ytterligare förbättra tillgängligheten. Sedan 2020 har verksamheterna utgått från ett uppdrag i Budget och verksamhetsplan som fokuserar på att utveckla stödet att möta och behandla personer med trauma som kan utveckla PTSD. Utifrån detta uppdrag har prioriterade aktiviteter identifierats. Arbetet har genomförts och pågår med stöd av specialistpsykiatrins kliniska programområde "trauma" som fortsätter med utbildningar och prioriterade insatser.

Exempel på genomförda och pågående åtgärder är implementeringen av en regional vårdriktlinje för PTSD genom utbildningar av personal och chefer inom berörda verksamheter, samt framtagande av checklistor, broschyrer och filmer. För att öka tillgängligheten för patientgruppen pågår en kompetenshöjning inom trauma bland medarbetarna på Barn- och ungdomspsykiatrin. Ytterligare exempel på åtgärder är att patienter som kommer för smärtutredning till rehabiliteringsmedicinska kliniken screenas för PTSD. Övriga patientkategorier screenas om behov framkommer och psykolog finns tillgänglig både för patienter inom heldygns- och dagrehabilitering

Martin Nedergaard-Hansen (BA)
1:e vice Ordförande i nämnden för
folkhälsa och sjukvård